

Noviteti u oblikovanju namještaja i interijera

I Saloni, Milano 2010

Već tradicionalno posljednjih nekoliko godina studenti Drvnotehnološkog odsjeka Šumarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu u sklopu terenske nastave posjećuju međunarodni sajam namještaja i prateće opreme *I Saloni* u Milanu. Ove godine sajam su posjetili studenti treće godine preddiplomskog studija Drvna tehnologija, kao i njihovi kolege s četvrte godine diplomskog studija Oblikovanje proizvoda od drva. Fakultetski autobus bio je ispunjen pozitivnim i veselim ozračjem, kakvo se osjećalo i na ovogodišnjem *I Saloni*.

Od 14. do 19. travnja 2010. godine u Milanu je održano nekoliko sajamskih manifestacija važnih za drvenu struku pod nazivima *Salone Internazionale del Mobile*, *Eurocucina*, *TFK (Technology for the Kitchen)*, *Salone Internazionale del Complemento d'Arredo*, *Salone Internazionale del Bagno*, te *Salone Satellite*.

Sajam je, prema izjavama organizatora, ove godine bio znatno veći nego lani. Sudjelovalo je i svoje izložke prezentiralo 1 326 izlagača (od čega 1 044 talijanska, 282 strana). Izložbeni je prostor bio nešto veći nego lani, protezao se na 142 586,5 m², a u šest dana sajam su posjetila 329 563 posjetitelja i 5 110 novinara.

I Saloni je ponovno pokazao da je vodeći sajam namještaja i prateće opreme u svijetu, a ovogodišnji je potvrdio da su veliki medijski fenomen i neiscrpan pokazatelj navika i kulture oblikovanja prostora. Snaga dizajna, bez obzira na globalna kretanja i financijske nedaće, i dalje je u Italiji osnovni pokretač svega što čovjeka okružuje. Ipak, ako nešto možemo istaknuti, to su kvaliteta, snovi i funkcionalnost kao vodilje ovogodišnjeg *I Saloni*.

Naglasak je ove godine bio na bijenalno izloženim kupaonicama i kuhinjama, te na njihovoj pratećoj opremi.

Nenadmašna Eurocucina

Svake druge godine popularno zvani "kuhinjari", te njihove tehnološke pratilje pod nazivima *Eurocucina* i *Technology for the Kitchen* (TFK), imaju priliku pokazati svoje novitete u oblikovanju elemenata kuhinja i opreme.

Proizvodi koji su izuzetno funkcionalni, tehnološki nenadmašni, vizualno dovtljivi i ekološki osviješteni pružaju svijet novih izazova osobama koje pripremaju hranu ili se družu pri njezinoj konzumaciji.

Kuhinja, za razliku od ostalih segmenata u opremi doma, nije doživjela znatnije funkcionalne ni vizualne promjene. Dispozicije se kreću u tri glavna smjera: (1) središnji kuhinjski blokovi, *otoci*; (2) kuhinjski

elementi na cijelim zidovima, uz nezaobilazan pult (stol), (3) odvojeni prostor za kuhinjske elemente uza zid, s velikim blagovaoničkim stolom u sredini.

Od davnine neraskidivo povezana s procesom pripreme hrane, kuhinja ni danas ne mijenja svoju glavnu funkciju. Dapače, još je više naglašava. Riječ je o obiteljskom druženju i pripremi obroka u bliskoj i toploj atmosferi. Zahvaljujući novitetima u tehnikama okivanja i repromaterijalima, kuhinjski prostor doživljava inovacije koje olakšavaju sve poznate poslove, a elementi dizajna nerijetko postaju arhitektonski. Oblikovanje kuhinje podrazumijeva razveden i neposredan dijalog s prostorom, i to volumenom koji se proteže od pojedinih elemenata, profila i segmenata, sve do sitnih funkcionalnih i racionalno iskorištenih detalja u prostoru (sl. 1). U osnovi, oblikovanje kuhinjskog prostora zapravo je dizajn cijelog okruženja, modulacija punoga i praznog prostora kako bi se stvorio volumen. U kuhinji se živi kao u vanjskom svijetu, globalno i dinamično, okrenuto prirodi, u ravnoteži sa zdravim ritmom i suvremenom tehnologijom; fleksibilno i kreativno, toliko otvoreno da su pribor za kuhanje, lonci i posuđe dostupni oku. Prostor poziva na druženje i socijalizaciju vanjskoga i unutrašnjega, fleksibilan je u detaljima i organiziranim prostorima za pohranu, kao i u radnim ploham na kojima se priprema hrana. Zidne stijene ispunjene su ormarićima koji skrivaju smočnicu, dasku za glačanje, čak i strojeve za pranje rublja i pranje površina (razlika između "prljave" i "čiste" kuhinje).

Metali, staklo, sjaj, detalji toplog drva... to su prvi doživljaji kuhinjskog prostora. Prevladavaju sivi i topli smeđi i bijeli tonovi, ali i tamne, teške vrste drva obogaćene patiniranjem i drugim obradama. Površine su čiste, sjajne i oku nenametljive, spremne za prihvrat velike količine pribora i namirnica.

Slika 1. Inovativni pristup dizajnu kuhinjskog prostora; proizvođač: *INDada*, Italija, *Eurocucina 2010*

Slika 2. Izlagački štand hrvatske tvrtke Ancona Đakovo, Eurocucina 2010

Visokokvalitetne su vrste drva u porastu – tamne, strukturirane, često brušene ili voštane. Katkad čak namjerno naglašeno, one izgledaju kao “starinsko” drvo. Također se primjećuju površinske obrade metala, najčešće sjajno poliranog, zrcala, satinato stakla iza koje je skrivena LED rasvjeta, kamen, pa čak i koža!

U sklopu Eurocucine prvi je put na sajmu sudjelovala hrvatska tvrtka Ancona iz Đakova, a izlaganje je ostvareno uz potporu HGK i Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva. Na površini od 60 m² bila je izložena kuhinja iz njihova najnovijeg programa (sl. 2). Prema riječima izlagača, primijećeno je veliko međunarodno zanimanje za taj hrvatski proizvod, što može biti velik poticaj hrvatskoj proizvodnji za daljnje uključivanje na međunarodno tržište namještaja i opreme, kao i za kontinuitet u izlaganju na međunarodnim sajmovima.

Technology for Kitchen (TFK)

Oprema kuhinje sve je sofisticiranija, vizualno nimalo ne nalikuje nekadašnjoj. Grijača tijela na pločama štednjaka podsjećaju na paukove noge (sl. 3), mikroval-

Slika 3. Atmosfera na TFK; foto: Luciano Pascali, I Saloni press

na je pećnica sva od vatrootalnoga i na toplinu otpornog stakla u boji kuhinje, pećnica je već odavno ugrađena u ormar. Kuhinjski elementi ispunjavaju cijele zidove. U takvim se ormarima skriva cijela tvornica tehnologiziranih „snova“; štednjak, mikrovalna pećnica, hladnjak, pećnica, daska za glačanje, perilica za rublje, ili posuđe, dok okovi i vodilice omogućuju bešumna otvaranja i zatvaranja vrata, ladica i korpusa te gibanja u neočekivanim smjerovima – gore, dolje, lijevo, desno, zaokretno i sl. Sudoper se smjestio u poluskrivene otvore, slavina ima svih šest stupnjeva slobode gibanja i prema potrebi nestaje u korpusu pulta. Sve je moguće.

Svijet čistih snova - II Bagno

Unatoč financijskoj krizi koja je 2009. godine oslabila brojne proizvođače i tržišta, sektor proizvodnje kupaoničkog namještaja nije previše osjetio nazadovanje. Kupaonice su raskošnije nego ikada: istražuju se novi materijali, ali i primjena starih, poznatih materijala u novome površinskom izdanju, nenadmašni su oblici i konstrukcije koje vode konačnom cilju – ugodi i opuštanju u oazi čistih, mirisnih snova.

Retrooblici kada i umivaonika, “kao u naših prabaka”, koji samostalno, poput skulptura, stoje u prostoru (sl. 4), neobična uporaba drva u prostorijski ispunjenoj vlagom i visokim temperaturama mamila su svakog prolaznika da priđe bliže predmetima i zapita se hoće li takva dizajnerska ingenioznost doživjeti dulju primjenu (sl. 5). Sličan doživljaj budili su novi materijali – sintetički materijal *parapan* neobičan je u svom vizualnom dojmu, poluproziran je te omogućuje ugradnju rasvjete u objektu, a vrlo je čvrst i otporan na habanje (sl. 6).

Najočitiji primjer dobrog dizajna možda je bio izlagač *I-Radium*, proizvođač grijaćih tijela – radijatora od visokokvalitetnoga lameliranog termodrva. Naviknutima na uobičajene, glomazne metalne “gromađe” u našim stanovima, prvi pogled na proizvode izložene na ovom izlagačkom štandu pobudio je nedoumicu i zbunjenost. *I-Radium* je u pomoć pozvao nekolicinu eminentnih dizajnera: Michael Schmidt, Marco Piva, Enzo Berti, Matteo Thun & Antonio Rodriguez (sl. 7) – imena su koja su novu kolekciju *I-Ra-*

Slika 4. OFURò drvena kada u retroizdanju; dizajn: Matteo Thun & Antonio Rodriguez; proizvođač: Rapsel, Italija

Slika 5. Uporaba cjelovitog drva na neobičan način – asortiman *ONE*: postolje kade, zahodska školjka, umivaonik; dizajn: *Matteo Thun & Antonio Rodriguez*; proizvođač: *Rapsel*, Italija

Slika 7. Grijaći elementi *Senso*; dizajn: *Matteo Thun & Antonio Rodriguez*, *I-Radium*, Italija

Slika 6. Umivaonik *ELLE* izrađen od *parapana*, neobičnoga sintetičkog materijala; dizajn: *Matteo Nunziati*; proizvođač: *Rapsel*, Italija.

duiumovih proizvoda osvježili novim, neobičnim oblicima koji, uz primarnu funkciju grijanja, služe kao pregradne stijene, zidni elementi za vješanje rublja, odlaganje bočica i za toaletu, dok vizualno pružaju osjećaj ugodne, inteligentnoga i suvremenog namještaja.

Salone Internationale del Mobile

Kriza je pogodila dizajnerski sektor kao i brojne druge, ne samo financijski već i psihološki, što se odrazilo i na proizvodima. Kreativnost kao da već mjesecima ovisi o komercijalnoj platformi, što se očitovalo i na ovogodišnjim milanskim trendovima. S obzirom na prijašnje godine, opći je dojam dizajnerska suzdržanost u konačnom oblikovanju proizvoda.

Naglasak je na načinu obrade i kombiniranju materijala te uvođenju živih boja, dok je oblikovni izražaj vrlo sličan prošlogodišnjemu. Višegodišnja je dominacija crne i bijele boje u padu, iako još uvijek prevladava u brojnih proizvođača. Sve je češća kombinacija tople smeđe u svim nijansama, osobito krem i boje cje-

lovitog drva ili ploča obloženih furnirom. Pravo su osvježenje vrlo žive boje - ružičasta, ljubičasta, boja šljive, sve nijanse plave, žute i nježnozelene, a često su upotpunjene printovima s cvjetnim uzorcima i geometrijskim motivima.

Pokazalo se da uloga *I Saloni* nije tako mala da bi se mogla poljuljati u nekoliko mjeseci ili godinu dana. Naprotiv, uloga tog sajma veća je nego ikad: motivator je svih događaja i ideja, poticaj proizvođačima da misle pozitivno.

Nekoliko je odrednica moguće proglasiti glavnim trendovima ovogodišnjeg sajma u Milanu:

- proizvodi doživljavaju kvantitativnu redukciju i teže bezvremenskom dizajnu
- nostalgija i neostilovi tema su brojnih proizvođača, od ojastučenih garnitura, spavaćih soba, preko keramike do ormara i komoda (sl. 8)
- efekt iznenađenja tipičan za brojne proizvode
- dizajneri iluzionisti stvaraju novi svijet mašte
- drvo se vraća u sve pore života
- jedna jedina referenca temelj je inspiracije: cijeli svijet
- etnosvijet je transformiran u druge, suvremene materijale (npr. tekstura tkanog materijala napravljena od metala) (sl. 9)
- priroda je magičan svijet, prepun ljepote, iznenađenja i opasnosti, s tendencijom povratka u kameno doba ili doba Etruraca odnosno barbara (sl. 10)

Slika 8. Talijanski nezaobilazni neostil i dalje plijeni pozornost: kitnjast, bogat i galurozan kao i do sada; foto: *Alessandro Russotti*, press

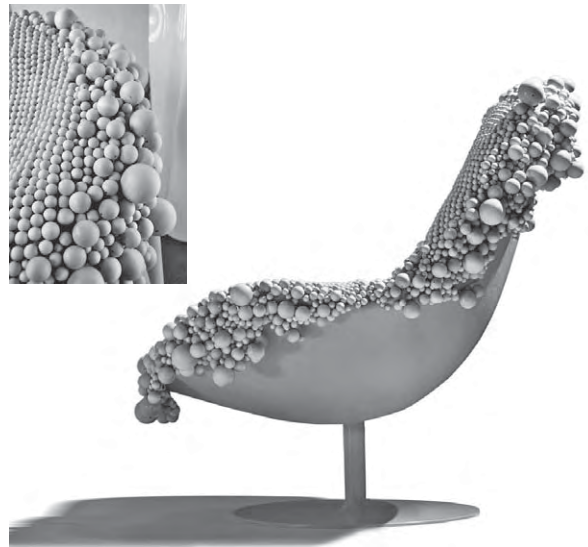
Slika 9. Kolekcija *Net-Box*; detalji (vrata ormara) s dezenom tkane čipke, izrađeni od metala; dizajn: *Patrizia Urquiola*; proizvođač: *Molteni&Co*, Italija

- tehnologija nasuprot tradicionalnom obrtu (sl. 11)
- udobnost i dizajn i dalje su najjači aduti poznatih brandova (sl. 12)
- dizajn „bez“ oblika i estetike
- vrtni namještaj u interijeru.

Kao zaključak, moglo bi se reći da je dizajn namještaja poput kontradiktornih rezova u svijetu – ima dvije „strane“. S jedne je velikoserijska proizvodnja, a s druge iščekivanje jedinstvenoga i unikatnog proizvoda; s jedne je strane prosječna masovnost, s druge pojedinačni elitizam; svijet prepun straha, borbe i gladi nasuprot besramnim željama i luksuzu, i tako u nedogled. Prave vrijednosti proizvoda ne stvaraju se unaprijed, putem medija ili reklama; pojavljuju se kada najmanje očekujemo, bez uvijanja, glume i „zvjezdane prašine“. Na njih reagiramo srcem. To bi morao postati trend.

Slika 10. Kolekcija *Barbarian*; namještaj u stilu barbara. Stol s plohom od terakote u obliku kamene stijene, stolice omotane trakama tkanine, rasvjeta izvedena od približno 180 različito oblikovanih listova sjajno anodiziranog aluminijskog aluminija; dizajn: *Fernando i Humberto Campana*; proizvođač: *Edra*, Italija

Slika 11. Naslonjač prekriven tkanim drvenim kuglicama, inspiriran u etnoprerađivačima koji se rabe u Africi; dizajn: *FRONT*; proizvođač: *Moroso*, Italija

Slika 12. Vizualno nepretenciozan i nenametljiv, *naslonjač 582*, oličjenje je dobrog dizajna. Kao da se probudi kada sjednete u nj te postaje udoban, mekan, zaštitnički, ljuljajući; dizajn: *Joachim Nees*; proizvođač: *Rolf Benz*

Salone Satellite

Salone Satellite i ove je godine u dva paviljona, na 4 200 m², ugostio brojne profesionalne dizajnere i fakultete dizajna iz cijelog svijeta. Na svim stazama za hodanje i na svim izložbenim štandovima atmosfera je bila neformalna i ležerna (sl. 13). Na njima su izlagači – dizajneri studenti i profesionalci objašnjavali vlastite ideje i koncepte (sl. 14).

Prvi put od postojanja *Salone Satellitea* organizirana je dodjela nagrada (*Salone Satellite Award*) radi još jačeg povezivanja želja i potreba, ponude i potražnje, dizajna i tržišta, kao i kreativnosti i proizvodnje. Kriteriji selektiranja i ocjenjivanja radova bili su poetičnost, tehnološka inovativnost i socijalni angažman.

Prvu nagradu dobila je *Nao Tamura*, dizajnerica iz Noenaoa, SAD, za oblikovanje *Seasons Serving Containers* – poetične reinterpretacije uporabnih predmeta za jelo, inspiriranih prirodom i tehnologijom (sl. 15).

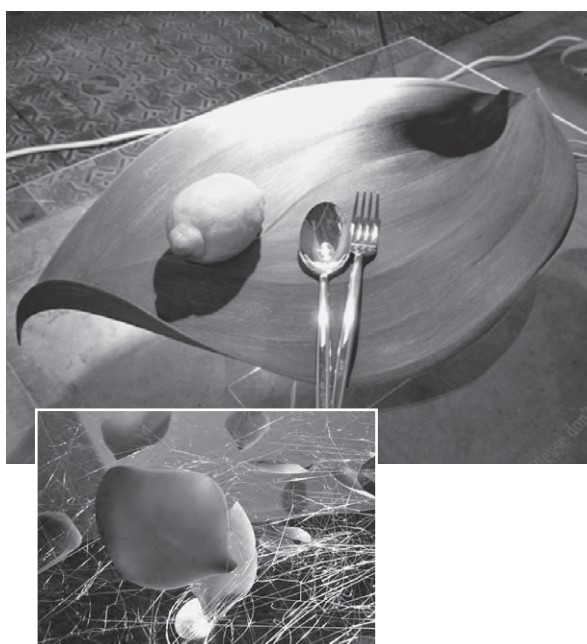
Drugonagrađeni rad, *Piezo Shower*, samogrijaći tuš koji pokreće nanotehnologija, dizajn *Jansson/San-*

Slika 13. Atmosfera na Salone Satellite

Slika 14. Štand na kojemu je sudjelovalo sedam sveučilišta iz cijelog svijeta. U sklopu *European Design Programme collective* i međunarodne studentske razmjene radove su izložili studenti s Aalto University, Helsinki, Finska; ENSCI Les Ateliers, Paris, Francuska; Glasgow School of Art, Glasgow, Velika Britanija; Konstfack, Stockholm, Švedska; Köln International School of Design, Köln, Njemačka; Staatliche Akademie der Bildenden Künste, Stuttgart, Njemačka; Politecnico di Milano, Milan, Italija, Salone Satellite

Slika 15. *Seasons Serving Containers*; dizajn: Nao Tamura, SAD – prva nagrada Salone Satellite Award

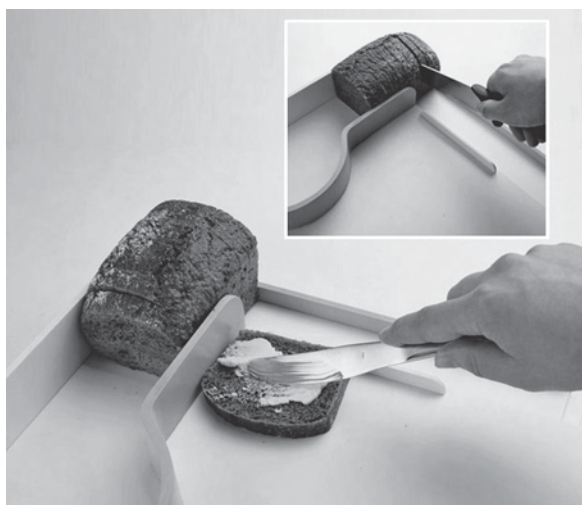

Slika 16. *Piezo Shower*, samogrijači tuš; dizajn: Jansson/Sandelin Studio – druga nagrada Salone Satellite Award

delin Studio (Francuska) koji čine Sebastian Jansson (Finska), Fernanda Piza (Meksiko), Victor Stelmasuk (Brazil), Natalie Weinmann (Njemačka), nagrađen je za tehnološku inovaciju (sl. 16).

Treća nagrada otišla je u Litvu, dizajnerici *Gabriele Meldaikyte*, koja je na prošlogodišnjem Salone Satelliteu u Moskvi osvojila također nagradu za *Single Hand Cook*, kuhinjski set za hendikepirane (sl. 17).

Na Salone Satelliteu ove je godine sudjelovalo više od 700 mladih profesionalnih dizajnera i 25 sveu-

Slika 17. *Single Hand Cook*, kuhinjski set za hendikepirane; dizajn: Gabriele Meldaikyte, Litva – treća nagrada Salone Satellite Award

čilišta iz cijelog svijeta; profesionalci iz Velike Britanije, Italije, Njemačke, Japana, Finske, Švicarske, Srbije, Rusije... te već poznate dizajnerske škole i sveučilišta poput Domus Academy ili Politecnico di Milano iz Italije. Iznenađenje su ove godine bili studenti iz Libana (Académie Libanaise Des Beaux Arts), Rusije (the Academy of Design), Italije (L.Un.A.), Japana (Kobe Design Universities) te Bratislave (STU Slovak University of Technology of Bratislava, Slovakia). Prisjetimo se: prije četiri godine na *Salone Satelliteu* izlagali su sarajevski studenti s Akademije likovnih umjetnosti, a prije dvije godine studenti sa Sveučilišta u Beogradu, sa Šumarskog fakulteta, smjer Obrada drveta.

U sklopu sajma, no ipak podalje od vreve izložbenih paviljona, u samom središtu Milana, radove je izložio Filip Gordon Frank, hrvatski profesionalni dizajner. On je prošle godine uspješno nastupio upravo na *Salone Satelliteu*. Nakon Milana, Filip Gordon

Frank svoje izložke ubrzo prikazuje na novoj izložbi, na festivalu MIKSER 2010 – balkanskom festivalu kreativne industrije koji se održava u industrijskoj zoni Beograda od 25. do 29. svibnja ove godine.

I za kraj, dojmovi s ovogodišnjeg posjeta Milanu. Proizvodi izloženi na *I Saloni 2010* pokazuju da svijet proizvodnje namještaja i opreme još osjeća recesiju i strah od neizvjesnoga. Osjeća se razum, rezerviranost; nema iznenađenja, ni u dizajnu, ni u tehnologijama. Ipak, mladi dizajneri, ali i broj prisutnih proizvođača, pokazuju da kreativni razvoj i znatiželja ne poznaju granice i da nestrpljivo iščekuju nove izazove u budućnosti.

Do sljedeće godine u Milanu, kada *I Saloni* slavi 50. obljetnicu!

Danijela Domljan, mag. dizajna
Josip Miklečić, dipl. ing.